

AANTEKENEN

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Laarbeek
Postbus 190
5740 AD Beek en Donk

L.A.M. Biemans – Corsten, F.M.J. Biemans en F.H.G. Biemans
Beukendreef 4
5738 PR Mariahout

Mariahout, 29 mei 2022

Onderwerp: Reactie op de Raadsinformatiebrief radarverstoring windmolens aan de gemeenteraad van Laarbeek van 24 mei 2022 en reactie op het Raadsvoorstel Verslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2022.

Geachte Gemeenteraad,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van zowel De Raadsinformatiebrief radarverstoring windmolens verzonden aan de gemeenteraad van Laarbeek (hierna: RIB Laarbeek), de Raadsinformatiebrief TNO onderzoek radartoetsing voor afwegingsader wind resultaten en gevolgen verzonden aan de gemeenteraad van Meierijstad (hierna: RIB Meierijstad, als de presentatie van het TNO onderzoek naar radarverstoring van de diverse mogelijke windparklocaties rond Meierijstad (hierna: TNO onderzoek radarverstoring). Daarnaast hebben wij met belangstelling kennis genomen van het Raadsvoorstel Verslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide.¹ In het TNO onderzoek radarverstoring dat Meierijstad heeft laten uitvoeren naar radarverstoring wordt onderzoek gedaan naar zowel mogelijke windpark locaties die binnen Meierijstad zijn gelegen, als windparklocaties die geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Laarbeek zijn gelegen. De uitslag en de conclusies van het TNO onderzoek zijn relevant voor windturbinelocaties in zowel Meierijstad als Laarbeek. Dit is in de eerste plaats zo omdat de omstandigheden wat betreft ligging van de windparklocaties die zijn onderzocht ten opzichte van radars die verstoord kunnen raken: de verkeersleidingsradar bij vliegbasis Volkel aangevuld met de radar te Soesterberg en de nieuwe radar te Kleine Brogel (België) zeer vergelijkbaar zijn. Bovendien zijn alle onderzochte mogelijke windturbinelocaties gelegen binnen het 500 voet normhoogtegebied, waardoor voor al deze locaties die toetsingshoogte 500 voet (152 meter) geldt.

Het TNO onderzoek radarverstoring had blijkens pagina 2 tot doel de vraag te beantwoorden of ondanks het plaatsen van een of meerdere windparken kan worden voldaan aan de minimale eis van Defensie voor verkeersleidingsradar.²

De conclusies in het TNO onderzoek zijn duidelijk: bij geen enkele onderzochte windparkopstelling kan worden voldaan aan de eis dat boven dit gebied de radardetectiekans minimaal 90% blijft. In de RIB Meierijstad komt het College van B&W van Meierijstad dan ook tot de conclusie dat uit het onderzoek blijkt dat na het plaatsen van windmolens in de onderzoeksgebieden de radarontvangst ver onder de 90 % ligt. **Op basis**

¹ Raadsvoorstel voor raadsvergadering Laarbeek 2 juni 2022, zaaknummer: 18475-2022, documentnummer: 18475-2022:349175.

² Een radaronderzoek naar de gevechtsradar is door TNO gezien de conclusie van het rapport op dit moment niet uitgevoerd.

van de radartoets kan binnen de zoekgebieden wind geen locatie worden gevonden voor een cluster van minimaal drie windturbines, zonder dat dit leidt tot een verstoring van de radar ver onder de 90%.

Doordat ieder onderzocht cluster van minimaal drie windturbines leidt tot onaanvaardbare radarverstoring die ook nog eens sterk afwijkt van de vereiste 90 %, volgt dat de komst van een windpark van minimaal drie windturbines in de gehele zoekgebieden van zowel Laarbeek als Meierijstad **onmogelijk is**. In de Raadsinformatiebrief van de gemeente Meierijstad is dan ook te lezen:

"De conclusie die hieruit te trekken is, is dat de locaties voor windmolens in de onderzoeksgebieden niet voldoet aan de gestelde normen voor de radar in 2022 onder de huidige wetgeving. **Er kan, op basis van de toets, geen locatie worden gevonden voor een cluster van minimaal drie windmolens** zoals gevraagd in de IOV van de provincie. **Dat betekent dat het op dit moment onhaalbaar is om extra windmolens binnen de gemeentegrenzen te plaatsen.**"³ (Dik en onderstreping toegevoegd).

Het is zeer kwalijk dat deze conclusie door het College van B&W van Laarbeek niet geheel lijkt te worden erkend: in de RIB Laarbeek wordt ten onrechte het beeld geschetst dat uit het voornoemde TNO radaronderzoek zou blijken dat het "goed mogelijk" zou zijn dat: "een net andere opstelling in het gebied" wel mogelijk zou zijn zonder dat dit zou leiden tot onaanvaardbare radarverstoring. In de RIB Laarbeek is te lezen:

"De resultaten laten zien dat er wel degelijk geschikte locaties zijn binnen het gebied, bijvoorbeeld nabij de Sparrendreef (WT25, 99%) en 't Lijnt (WT23, 100%). Het is dus goed mogelijk dat net een andere opstelling in het gebied wel mogelijk is: niet het gehele gebied is ongeschikt."⁴

Volgens de RIB Meierijstad is het gehele gebied ongeschikt, terwijl dit volgens de RIB van Laarbeek niet het geval is. Ook ondersteunt de RIB Laarbeek de visie van Meierijstad niet dat uit het onderzoek algemene conclusies voor het gebied kunnen worden getrokken. In de RIB van Laarbeek is te lezen:

"We zien ook dat de scores zeer uiteen lopen. Een paar honderd meter kan al het verschil maken tussen een zware onvoldoende en een bijna perfecte score. Het is daarom niet mogelijk om algemene conclusies te trekken over het gebied, op basis van dit onderzoek. De conclusie uit de RIB van Meierijstad (bijlage 1) dat het onhaalbaar is om molens te plaatsen, is daarmee wat voorbarig. (...)"⁵

Dat een net andere opstelling in het gebied tot een heel andere uitkomst in de radartoets zal leiden, kan in het geheel niet uit het TNO onderzoek radarverstoring worden afgeleid. In het TNO onderzoek radarverstoring is nu juist aangetoond dat als er een windpark van ten minste drie windturbines wordt gerealiseerd op of in de omgeving van de aangedragen mogelijke locaties voor windturbines met zekerheid **niet** kan worden voldaan aan de eis van ten minste 90 % onverstoorde radardetectie. Uit het TNO onderzoek radarverstoring kunnen hierdoor wel degelijk algemene conclusies worden getrokken. Bovendien is hierbij van belang dat men zich bedenkt dat de op voordracht van Meierijstad onderzochte mogelijke windparklocaties niet zomaar zijn gekozen, maar zijn gebaseerd op een harde

³ Raadsinformatiebrief Meierijstad, 24 mei 2022, met als onderwerp: TNO onderzoek radartoetsing voor afwegingskader wind resultaten en gevolgen.

⁴ Raadsinformatiebrief Laarbeek, 24 mei 2022, zaaknummer: 23108-2022, documentnummer: 23108-2022:103910, p. 4.

⁵ Raadsinformatiebrief Laarbeek, 24 mei 2022, zaaknummer: 23108-2022, documentnummer: 23108-2022:103910, p. 4.

belemmeringenanalyse waarbij ook een bepaalde afstand van hindergevoelige objecten is aangehouden. Anders dan wordt gesuggereerd, is het niet zomaar mogelijk om mogelijke windturbines honderden meters op te schuiven of geheel andere locaties in het gebied te kiezen zonder dat afbreuk wordt gedaan aan geldende harde (en zachtere) belemmeringen. Daarenboven geldt zoals wel wordt geconstateerd in beiden RIB's dat provinciale regelgeving voorschrijft dat er in Laarbeek alleen windmolens kunnen komen indien sprake is van een windpark met minimaal drie windturbines in een cluster of lijnopstelling. Bovendien volgt dit ook uit het de door de gemeenteraad van Laarbeek zelf vastgestelde Visie op grootschalige opwek van duurzame energie in Laarbeek.⁶

Daarnaast is tevens van belang dat de door Meierijstad aangedragen 'referentiewindturbine' niet voor niets zo is gekozen. Door Meierijstad is gekozen voor een windturbine met moderne omvang met een ashoogte van 140 meter en een rotordiameter van 160 meter (resultierend in een tiphoogte van 220 meter) omdat windturbines met een kleinere omvang gezien de geringe windkracht in het gebied niet rendabel zijn. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die vooraf is gegaan aan het inmiddels voor Meierijstad gestarte plan-MER-onderzoek is ter verantwoording voor de gekozen 'referentiewindturbine' te lezen:

"(...) Het voorgaande pleit voor een zo groot mogelijke turbine als uitgangspunt te nemen in deze m.e.r., omdat ook verwacht mag worden dat in de komende jaren de afmetingen van windturbines verder zullen toenemen. Het is echter niet verstandig om de grootst mogelijke windturbines in deze analyse als uitgangspunt te nemen. Want dan worden mogelijk gebieden uitgesloten als potentieel geschikt voor windturbines, terwijl de gebieden die wel potentie hebben voor iets kleinere turbines dan buiten beeld blijven. Dan bereikt de m.e.r. mogelijk zijn doel niet. Van de andere kant is een te kleine windturbine als uitgangspunt ook niet goed. Dan worden meer gebieden geïndiceerd als potentieel kansrijk gebied, maar dan zijn deze gebieden uiteindelijk niet te ontwikkelen voor windenergie, omdat met de ruimte die de locatie biedt alleen 'kleinere' turbines ontwikkeld kunnen worden die financieel niet of lastig te exploiteren zijn. Derhalve wordt in deze analyse uitgegaan van een turbine met een ashoogte van 140 meter en een rotordiameter van 160 meter.⁷ In de selectie van zoekgebieden, die in het Beleidskader 'De toekomst van zon en wind in Meierijstad' zijn opgenomen, is uitgegaan van turbines met een ashoogte van 120 meter en een rotor van 110 meter.⁸ **De verwachting is dat dergelijke turbines nu en in de nabije toekomst niet rendabel zijn in Meierijstad, vandaar dat grotere turbines als uitgangspunt voor het MER worden voorgesteld.**"

Het gaat in deze m.e.r. niet om exact vast te leggen welke afmetingen de turbines mogen hebben, maar om gebieden te indiceren die in potentie geschikt zijn voor windturbines die de komende jaren naar verwachting financieel exploitabel zijn.⁹

Anders dan wordt gesuggereerd in de RIB Laarbeek is het niet aannemelijk dat "keuze voor andere locaties, bouwhoogtes en degelijke" soelaas zouden kunnen bieden in die zin dat er een windpark in het gebied kan worden gerealiseerd waarbij geen sprake zou zijn van onaanvaardbare radarverstoring. De opvatting van het College van B&W van Laarbeek dat dit wel het geval zou kunnen zijn wordt bovendien op geen enkele wijze ondersteund door de bevindingen in het TNO onderzoek radarverstoring.

⁶ Visie op grootschalige opwek van duurzame energie in Laarbeek 2019, p. 19.

⁷ Resultierend in een tiphoogte van 220 meter (nood toegevoegd).

⁸ Resultierend in een tiphoogte van 175 meter (nood toegevoegd).

⁹ Afwegingskader windenergie gemeente Meierijstad Notitie Reikwijdte en Detailniveau Gemeente Meierijstad 720180 Definitief 14-10-2021, p. 17.

In de RIB Laarbeek is verder te lezen dat:

“De resultaten laten zien dat er technisch geschikte locaties zijn voor solitaire molens (een enkele windmolen in plaats van een groepje). De provincie staat dit echter in de Interim Omgevingsverordening niet toe, er wordt een minimum van drie molens in een lijnopstelling gehanteerd.”

In de eerste plaats is er volgens het TNO radaronderzoek slechts op één locatie binnen Laarbeek een solitaire windmolen vanuit radartechnisch oogpunt mogelijk. In de tweede plaats is een solitaire windmolen zoals terecht in zowel de RIB Meierijstad als RIB Laarbeek wordt uiteengezet, juridisch niet toelaatbaar. Dit verbod is er niet voor niets. Toelating van solitaire windmolens zou leiden tot een ernstige aantasting en verrommeling van het landschap. Bovendien levert een solitaire windturbine slechts een zeer geringe bijdrage aan de ‘energieopgave’ van Laarbeek en draagt een solitaire windturbine ook weinig bij aan de RES, terwijl ook een solitaire windturbine voor de omgeving veel overlast veroorzaakt. De enige juiste conclusie die aan de bevindingen van het TNO radaronderzoek moeten worden verbonden is dat er gezocht moet worden naar andere oplossingen dan de ontwikkeling van een of meerdere windparken in het gebied, zoals bijvoorbeeld nog een extra zonnenveld. Niet alleen is een windpark ook ten noorden van Mariahout vanuit radartechnisch oogpunt niet toelaatbaar, andere mogelijke oplossingen zouden voor zowel de omgeving als de natuur veel minder schade en overlast veroorzaken.

Gezien het voorgaande zou ook de gemeente Laarbeek net als de gemeente Meierijstad de conclusie moeten trekken dat de komst van een windpark in de gehele zoekgebieden van zowel Laarbeek als Meierijstad **onmogelijk** is. Onder de thans geldende regelgeving is het niet mogelijk een cluster of lijnopstelling van minimaal drie windturbines binnen het zoekgebied in Laarbeek en Meierijstad te realiseren. De conclusie die in de RIB Meierijstad wordt getrokken dat het onhaalbaar is om windmolens te plaatsen is juist en dus niet “wat voorbarig”, zoals wordt gesuggereerd in de RIB Laarbeek.¹⁰

Naast de problemen op radartechnisch vlak, blijkt bovendien uit de onlangs afgeronde Landschapsdialoog Lieshoutse Heide dat de bewoners van het gebied ten noorden van Mariahout in overgrote meerderheid tegen de komst van windturbines zijn. Dat de overgrote meerderheid van de bewoners tegen de komst windturbines is was al vanaf de eerste bijeenkomst van de landschapsdialoog duidelijk. De vervolgbijeenkomsten en de excursie hebben hier geen verandering in gebracht. Aan het eind van de landschapsdialoog wordt dan ook als conclusie getrokken:

“De meerderheid van de bewoners zegt ‘nee’ tegen windenergie.”¹¹ Bij de uitkomsten in het kort is onder 2 te lezen: “De bewoners zeggen ‘nee’ tegen windenergie, vanwege een aantal tegenargumenten, zorgen en onzekerheden, zoals de impact op gezondheid.”¹²

Voor de overgrote meerderheid van de bewoners is het duidelijk: zij zijn tegen windenergie en blijven ook bij dit standpunt. De bewoners geven hiermee een helder signaal aan de politiek: zij willen geen windturbines in het gebied Lieshoutse Heide.

Dat de bewoners tegen realisatie van windenergie zijn, is ook de belangrijkste reden dat het tijdens de landschapsdialoog niet is gelukt om: “tot een programma van eisen te komen met voorwaarden waaronder grootschalig opwek bespreekbaar zou zijn”, zoals

¹⁰ Raadsinformatiebrief Laarbeek, 24 mei 2022, zaaknummer: 23108-2022, documentnummer: 23108-2022:103910, p. 4.

¹¹ Eindverslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide, p. 19. Hier is Nieuwsbrief 4 opgenomen. Zie het kader “Toewerken naar een conclusie”, tweede bolletje.

¹² Eindverslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide, p. 7.

oorspronkelijk gepland.¹³ Doordat de meerderheid van de bewoners nee zegt tegen windenergie, komt men immers niet toe aan eisen en voorwaarden die grootschalige opwek van windenergie alsnog mogelijk zouden moeten maken.

Daarnaast had een groot deel van de bewoners die hebben deelgenomen aan de Landschapsdialoog Lieshoutse Heide door onder meer de oorspronkelijke opzet van de dialoog, het gevoel te worden beïnvloed c.q. gemanipuleerd. Een breed gedragen opvatting onder deze bewoners was dat men werd beïnvloed om uiteindelijk niet tegen windenergie te zijn en bestond het idee dat zij door de opzet van de dialoog en de geplande onderwerpen die volgens de oorspronkelijke planning zouden worden behandeld, werden aangezet om hun mening: “nee” te herzien naar: “nee, tenzij” of: “ja, mits”. Grote voorstanders waren er tijdens de omgevingsdialoog niet, zoals onlangs ook door de insprekerster bij de vergadering van de Commissie Ruimtelijke zaken¹⁴ terecht werd opgemerkt. Als er al mensen zijn met de mening “ja, mits” in het gebied Lieshoutse heide dan zijn zij in de grote minderheid.¹⁵ Ook gedurende de dialoog werd dit gevoel te worden beïnvloed / gemanipuleerd nog eens versterkt doordat gedurende de Landschapsdialoog Lieshoutse Heide meerdere malen werd benadrukt dat het wellicht onverstandig zou zijn om “nee” te zeggen tegen windenergie en er meerdere keren is gevraagd of mensen bereid waren hun standpunt te herzien. De overgrote meerderheid van de bewoners is en blijft zoals gezegd echter tegen de realisatie van windenergie in het zoekgebied Lieshoutse Heide en blijft ook bij dit standpunt.

Het is dan ook erg vreemd dat op pagina 2 van het Raadsvoorstel Verslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide onder de kop Argumenten valt te lezen:

“Maar de conclusies zijn uiteindelijk vrij genuanceerd en geven aan waar twijfels en pijnpunten zitten en hoe er in de toekomst met dit onderwerp kan worden omgegaan.”

De enige conclusie die kan worden getrokken naar aanleiding van de Landschapsdialoog Lieshoutse Heide is juist erg eenduidig en onomwonden: de overgrote meerderheid van de bewoners van het gebied is en blijft tegen de komst van windturbines in dit gebied. De in het Raadsvoorstel aangehaald “twijfels en pijnpunten” zijn een aantal van de argumenten waarom vrijwel iedereen in het gebied tegen de komst van windturbines is en blijft. Dat er tijdens de landschapsdialoog Lieshoutse Heide vanaf de bewoners is uiteengezet welke bezwaren er onder andere tegen windturbines bestaan, doet aan deze conclusie niets af. De consensus die is bereikt is dat het overgrote gedeelte van de inwoners tegen de komst van windturbines in het gebied is en wel onder andere om de daar opgesomde argumenten en redenen. Dat dit zo is, wordt bovendien tevens bevestigd in artikel dat op 7 mei 2022 is verschenen in het Eindhovens Dagblad, waarin de conclusie wordt getrokken dat uit de Landschapsdialoog Lieshoutse Heide blijkt dat de bewoners van Mariahout fel tegen de komst van windturbines in het gebied ten noorden van Mariahout zijn.

Het draagvlak voor windturbines ontbreekt dus in het gebied Lieshoutse Heide. Het ontbreken van draagvlak zou samen met de onmogelijkheid om een windpark ten noorden van Mariahout te realiseren wegens onaanvaardbare radarverstoring, genoeg reden moeten zijn voor de gemeenteraad om in zijn geheel af te zien van het eventueel in de toekomst mogelijk maken van windturbines ten noorden van Mariahout.

Daarenboven gelden er ook overigens nog andere belemmeringen in het gebied die de komst van windturbines - mede gezien de algemene beginselen van behoorlijk bestuur alsmede de norm van goede ruimtelijk ordening - onmogelijk kunnen maken, zoals onder andere: natuurwaarden en ruimtelijke bestemmingen en functies die zich niet verhouden tot

¹³ Vgl. Eindverslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide, p. 6.

¹⁴ Vergadering Commissie Ruimtelijke zaken Laarbeek, 18 mei 2022.

¹⁵ Vgl. Eindverslag landschapsdialoog Lieshoutse Heide, bijlage 2, p. 20.

de realisatie van een of meerdere windturbines op een te korte afstand van deze ruimtelijke bestemmingen en functies. Hierbij kan gedacht worden aan (verblijfs)recreatiefuncties zoals de functie kampeerboerderij. In het gebied Lieshoutse Heide zijn onder meer een tweetal groepsaccommodaties / kampeerboerderijen te vinden, waar zeer regelmatig grote groepen recreanten overnachten. Daarnaast bevindt zich in het gebied een glamping / B&B / vergaderlocatie. Wat betreft natuurwaarden zijn in het gebied Lieshoutse Heide onder andere meerdere struweelvogelgebieden te vinden en zijn er ook leefgebieden en/of hotspots te vinden van broedende en niet-broedende akker- en weidevogels en vleermuizen. Realisatie van een of meerdere windturbines in het gebied Lieshoutse Heide tast deze natuurwaarden ernstig aan. Bovendien is in dit kader ook nog van belang dat door een recente uitspraak van de Raad van State de thans in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer opgenomen normen ten aanzien van onder meer geluid, slagschaduw en veiligheid niet langer verbindend zijn voor windparken.¹⁶ Op rijksniveau moeten nieuwe landelijke normen voor windparken worden vastgesteld. Waarschijnlijk zullen deze normen strenger zijn dan de in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer opgenomen normen, waardoor gehanteerde vuistregelafstanden groter zullen zijn dan de vuistregelafstanden die thans in de praktijk worden gehanteerd. Hierdoor worden de belemmeringsvrije gebieden voor windenergie op basis van harde belemmeringen in de toekomst kleiner, waardoor er - nog afgezien van de onmogelijkheid om een windpark te realiseren wegens onaanvaardbare radarverstoring - minder mogelijkheden zullen zijn voor de realisatie van windenergie in Laarbeek.

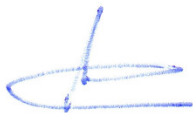
Nu tijdens de Gemeenteraadsvergadering van 2 juni 2022 bij punt 12 door de Gemeenteraad wordt besloten of het lokale beleid over grootschalige opwek van duurzame energie moet worden herzien door de conclusies uit het verslag Landschapsdialoog Lieshoutse Heide al dan niet over te nemen, zou het logisch en verstandig zijn om ook de onmogelijkheid om een windpark ten noorden van Mariahout te realiseren wegens onaanvaardbare radarverstoring in het beleid te verwerken en wel zodanig dat de gemeente Laarbeek het niet langer mogelijk maakt dat er windturbines in het gebied Lieshoutse Heide kunnen worden gerealiseerd.

Verzoek

Gezien het voorgaande verzoeken wij u als Gemeenteraad om mede op basis van de hierboven genoemde uitkomst van zowel het TNO onderzoek radarverstoring als de Landschapsdialoog Lieshoutse Heide het beleid zodanig te wijzigen dat het niet langer mogelijk wordt gemaakt dat er windturbines in het gebied Lieshoutse heide kunnen worden gerealiseerd.

Met belangstelling zien wij uw schriftelijke reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

L.A.M. Biemans – Corsten

F.M.J. Biemans

F.H.G. Biemans

¹⁶ Raad van State 30 juni 2021, ECLI:NL:RSV:2021:1395.